

EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA

V roku 2004
je vo všetkých
publikáciách ECB
použitý motív
z bankovky 100 eur.

REVÍZIA POŽIADAVIEK V OBLASTI VŠEOBECNEJ HOSPODÁRSKEJ ŠTATISTIKY

DECEMBER 2004

© Európska centrálna banka, 2004

Adresa

Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt nad Mohanom
Nemecko

Poštová adresa

European Central Bank
Postfach 16 03 19
60066 Frankfurt am Main
Germany

Telefón

+49 69 1344 0

Internet

<http://www.ecb.int>

Fax

+49 69 1344 6000

Telex

411 144 ecb d

*Všetky práva vyhradené.
Reprodukovanie na vzdelávacie
a nekomerčné účely je povolené
s uvedením zdroja.*

December 2004.

ISBN 92-9181-609-4 (tlačová verzia)
ISBN 92-9181-610-8 (internetová verzia)

OBSAH

OBSAH

1. ÚVOD	4	PRÍLOHA 1: VŠEOBECNÁ HOSPODÁRSKA ŠTATISTIKA ZA EUROZÓNU PRAVIDELNE POŽADOVANÁ ECB	15
2. PREHĽAD ZMIEN ŠTATISTICKÝCH POŽIADAVIEK	5		
3. VŠEOBECNÉ ÚDAJOVÉ POŽIADAVKY A ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO POSKYTOVANIA ÚDAJOV	5	PRÍLOHA 2: VŠEOBECNÁ HOSPODÁRSKA ŠTATISTIKA ZA KRAJINY ROKUJÚCE O PRISTÚPENÍ POŽADOVANÁ ECB	18
4. ŠPECIFICKÉ ŠTATISTICKÉ POŽIADAVKY	8		
4.1. Harmonizovaný index spotrebiteľských cien	8		
4.2. Štvrťročné a ročné národné účty: hlavné agregátne údaje a členenie	9		
4.3. Štvrťročné a ročné národné účty: inštitucionálne sektory	9		
4.4. Štvrťročné a ročné vládne príjmy a výdavky	10		
4.5. Krátkodobá štatistika priemyslu (vrátane stavebníctva)	10		
4.6. Krátkodobá štatistika maloobchodu a ostatných služieb	11		
4.7. Štatistika trhu práce – zamestnanosť a nezamestnanosť	12		
4.8. Štatistika trhu práce – príjmy a náklady práce	12		
4.9. Prieskumy názorov v podnikovej sfére	13		
4.10. Štatistika zahraničného obchodu	13		
5. ŠTATISTIKA KRAJÍN MIMO EUROZÓNY	14		
5.1. Krajiny EÚ nepatriace do eurozóny	14		
5.2. Štatistika krajín rokujúcich o pristúpení do EÚ	14		

1. ÚVOD

Hlavným cieľom Eurosystému je udržiavať cenovú stabilitu v eurozóne.¹ Pri rešpektovaní cieľa cenovej stability Eurosystém podporuje všeobecnú hospodársku politiku Európskeho spoločenstva. S ohľadom na tieto ciele je jednou zo základných úloh Eurosystému výkon menovej politiky v eurozóne.

Zmluva o Európskej únii stanovila ako jednu z úloh Európskeho menového inštitútu (EMI), predchodcu ECB, pripraviť vstup do tretej fázy Hospodárskej a menovej únie (HMÚ) po štatistickej stránke a predovšetkým v potrebnom rozsahu podporovať harmonizáciu štatistiky. EMI vydal prvý prehľad štatistických požiadaviek v júli 1996. V auguste 2000 zverejnila ECB svoje požiadavky v oblasti všeobecnej hospodárskej štatistiky.² Tento dokument sa stal veľmi užitočným podkladom v diskusii so zostavovateľmi štatistík mimo ECB. Toto vydanie požiadavky ECB aktualizuje. Zameriava sa na mesačnú a štvrťročnú štatistiku (štatistiku za obdobie kratšie ako jeden rok) eurozóny, ostatných krajín EÚ a krajín rokujúcich o pristúpení do EÚ. Prehodnocuje požiadavky stanovené v predchádzajúcom vydaní a zohľadňuje nové trendy, napríklad rastúcu potrebu štatistiky služieb.

Menová a banková štatistika, štatistika finančného trhu a súvisiaca štatistika, štatistika platobnej bilancie a ďalšia zahraničná štatistika, finančné účty a štvrťročné účty za inštitucionálne sektory – to sú štatistické oblasti, za ktoré na úrovni EÚ zodpovedá výhradne ECB (Generálne riaditeľstvo štatistiky), resp. za ktoré ECB zodpovedá spolu s Európskou komisiou (Eurostatom).³ Pre výkon menovej politiky sú dôležité aj ďalšie štatistické oblasti, a to najmä štatistika cien a nákladov, ostatné nefinančné národné účty, štatistika trhu práce a celý rad ďalších hospodárskych, predovšetkým krátkodobých štatistík. V tomto dokumente sa táto skupina štatistík označuje pojmom všeobecná hospodárska štatistika. V záujme plnenia požiadaviek v týchto oblastiach ECB úzko

spolupracuje s Európskou komisiou. V mnohých prípadoch tieto požiadavky riešia právne predpisy Rady EÚ a Komisie v rámci stanovenom nariadením Rady (ES) č. 322/97 o štatistike spoločenstva. Ak všeobecné hospodárske štatistiky nie sú dostupné z Európskej komisie, ECB zbiera údaje z národných alebo iných európskych zdrojov.

Hospodárska štatistika bola zároveň predmetom podrobnej správy Menového výboru o informačných požiadavkách v Hospodárskej a menovej únii (HMÚ), ktorá bola vo veľkej miere vyjadrením štatistických požiadaviek ECB. Po schválení správy Radou ECOFIN v januári 1999 bolo vydaných šesť nadväzujúcich správ o stave plnenia požiadaviek.⁴ Jedným z výsledkov je Akčný plán pre štatistické požiadavky HMÚ, ktorý na žiadosť ECOFIN-u pripravila Európska komisia (Eurostat) v úzkej spolupráci s ECB. Plán pre každý členský štát vymedzil oblasti, v ktorých bolo potrebné dosiahnuť okamžité zlepšenie, a stanovil úpravy štatistických nariadení. Akčný plán prebiehal do konca roka 2002, jeho realizácia však stále pokračuje.⁵ Vo februári 2003 okrem toho Rada a Komisia prijali komplexnú správu o štatistike eurozóny. Správa predovšetkým podporila zavedenie súboru hlavných európskych hospodárskych ukazovateľov (Principal European Economic Indicators – PEEI) do roku 2005, ktoré sa majú zverejňovať v termínoch a s mierou spoľahlivosti zodpovedajúcej najvyšším medzinárodným štandardom.

1 Európsky systém centrálnych bánk (ESCB) pozostáva z Európskej centrálnej banky (ECB) a národných centrálnych bánk členských štátov Európskej únie (EÚ). Pojem Eurosystém označuje ECB a národné centrálné banky členských štátov EÚ patriacich do eurozóny. Pojmom „štatút“ sa označuje Štatút ESCB a ECB.

2 Oba dokumenty sú k dispozícii na internetových stránkach ECB (www.ecb.int).

3 Pozri tiež memorandum o porozumení medzi Európskou komisiou (Eurostatom) a Európskou centrálnou bankou (Generálnym riaditeľstvom štatistiky) z 10. marca 2003 (k dispozícii na internetových stránkach ECB).

4 Správy sú k dispozícii na adrese http://ue.eu.int/cms3_applicationsdocCenter.ASP?expandID=132&lang=en&cmsID=245

5 Pozri Správu o stave plnenia informačných požiadaviek v HMÚ, Hospodársky a finančný výbor, z 25. mája 2004; a Závery zasadania Rady Ecofin z 2. júna 2004.

Štatistické potreby Eurosystému sú podobné ako potreby ďalších menových orgánov zodpovedných za veľké hospodárske oblasti (najmä v USA). Kvalitné štatistické údaje majú kľúčový význam pre prijímanie správnych menovopolitických rozhodnutí. Politické chyby v dôsledku neúplnej alebo nespoľahlivej štatistickej základne môžu byť z hľadiska cenovej stability, produkcie a zamestnanosti pre hospodárstvo veľmi nákladné. Aj keď štatistická základňa pre výkon menovej politiky sa za posledné roky značne zdokonalila, je nevyhnutné pokračovať v jej vylepšovaní.⁶

2. PREHLAD ZMIEN ŠTATISTICKÝCH POŽIADAVIEK

Táto správa nezavádza žiadne nové podstatné požiadavky, ktoré by už neboli súčasťou správy o požiadavkách ECB z roku 2000. Mnohé požiadavky obsahuje už správa Menového výboru z roku 1999 o informačných požiadavkách v HMÚ a následné správy o stave ich plnenia pripravené Hospodárskym a finančným výborom. V porovnaní s prvým vydaním však dochádza k určitým úpravám:

- väčší dôraz na agregátne údaje eurozóny: ECB navrhuje, aby sa pravidlá zostavovania, zverejňovania a revízie všeobecnej hospodárskej štatistiky na národnej úrovni plne zosúladi s požiadavkami pre agregátne údaje eurozóny;
- požiadavky týkajúce sa periodicity a včasnosti boli zosúladené s dohodnutými európskymi termínmi stanovenými pre včasné poskytovanie hlavných európskych hospodárskych ukazovateľov (v prípadoch, keď v zásade zodpovedajú požiadavkám ECB);
- stanovenie požiadaviek pre mesačnú a štvrťročnú štatistiku v sektore služieb; kvalitné ukazovatele v oblasti služieb sú stále dôležitejšie, a to najmä pre zostavenie kvalitných agregátnych hospodárskych štatistických údajov o objeme HDP a zmenách cien a produktivity;

- lepšie rozlišovanie požiadaviek týkajúcich sa používania národných údajov: nie všetky štatistické série potrebné na analýzu na úrovni eurozóny sú potrebné pre všetky krajiny eurozóny, krajiny EÚ mimo eurozóny či krajiny rokujúce o pristúpení;
- následná potreba nových spôsobov zostavovania štatistiky eurozóny, ktoré by mohli priniesť dobré výsledky na úrovni eurozóny bez nadmerného zaťažovania národných štatistických systémov;
- prehodnotenie priorít v štatistike zahraničného obchodu;
- súčasťou každej kapitoly je teraz stručné zhodnotenie priorít pre ďalšie zlepšovanie.

3. VŠEOBECNÉ ÚDAJOVÉ POŽIADAVKY A ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO POSKYTOVANIA ÚDAJOV

Právny základ zostavovania všeobecnej hospodárskej štatistiky vzniká od začiatku deväťdesiatych rokov v podobe niekoľkých právnych predpisov v oblasti štatistiky, ktoré prijíma Rada EÚ, v posledných rokoch spolu s Parlamentom, alebo Komisia. Nariadenie o štatistike spoločenstva zavádza pre štatistiku spoločenstva zásadu subsidiarity, zároveň však stanovuje, že na „*zaručenie porovnateľnosti výsledkov sa štatistika spoločenstva vypracováva na základe jednotných noriem a v zvláštnych a riadne odôvodnených prípadoch na základe harmonizovaných metód*“ (článok 1). Jednotná menová politika eurozóny vyžaduje zavedenie jednotných noriem a harmonizovaných metód pre kľúčové makroekonomické štatistiky.

⁶ Ďalšie informácie o hodnotení všeobecnej hospodárskej štatistiky eurozóny nájdete v článku mesačného bulletinu ECB „Developments in General Economic Statistics for the Euro Area“ (Vývoj všeobecnej hospodárskej štatistiky eurozóny) z apríla 2003. Aktuálny prehľad stratégie menovej politiky ECB nájdete v článku mesačného bulletinu ECB „The outcome of the ECB's evaluation of its monetary policy strategy“ (Výsledok hodnotenia stratégie menovej politiky ECB) z júna 2003.

VŠEOBECNÉ POŽIADAVKY

Hlavnou požiadavkou v oblasti štatistiky eurozóny je zameranie všetkých zostavovaných a zverejňovaných údajov na výpočet *agregátnych výsledkov eurozóny*. Štatistické údaje dostupné iba za malú časť hospodárstva eurozóny alebo národné štatistické údaje, z ktorých nie je možné vytvoriť zmysluplné agregátne údaje eurozóny, sú pre analýzu eurozóny v podstate nepoužiteľné. Z tejto skutočnosti vyplýva viacero dôležitých záverov.

Pokiaľ ide o *geografické pokrytie*, je dôležité, aby boli agregátne údaje eurozóny úplne alebo vo vysokej miere pokryté národnými výsledkami. Najdôležitejšie sú údaje za štyri najväčšie krajiny eurozóny (Nemecko, Francúzsko, Taliansko a Španielsko, ktoré tvoria približne 80 % HDP eurozóny). Nedostupnosť údajov za tieto krajiny je veľkou prekážkou pri zostavovaní spoľahlivých odhadov za eurozónu. Aj keď ECB sa snaží dosiahnuť vysoké pokrytie štatistiky eurozóny, zároveň v tejto oblasti podporuje nové trendy; tieto sa často označujú ako *diferencované požiadavky na vykazovanie a európsky systém výberu vzoriek*. Cieľom týchto opatrení je poskytovanie spoľahlivých výsledkov na úrovni eurozóny bez nadmerného zaťažovania štatistických systémov najmä menších členských krajín. Vzhľadom na rastúce požiadavky používateľov štatistických údajov a existujúce obmedzenia zdrojov na strane zostavovateľov štatistik je potrebné tieto metódy ďalej rozvíjať a uplatňovať v širšom rozsahu.

Z hľadiska *odvetvového a sektorového pokrytia* musí štatistika poskytovať prehľad celého hospodárstva. Okrem obvyklých štatistických údajov za priemysel a maloobchod sú nevyhnutné aj ukazovatele za stále dôležitejšiu oblasť služieb. Za takú rozsiahlu hospodársku oblasť, akou je eurozóna, by navyše mal byť k dispozícii úplný systém účtov podľa hlavných inštitucionálnych sektorov, najmä domácností, nefinančných a finančných podnikov a vlády.

Ak sú národné príspevky základnými stavebnými článkami štatistiky eurozóny, pre

kvalitu výsledkov má rozhodujúci význam *porovnateľnosť* štatistických metód. Aj keď v tomto smere sa dosiahol výrazný pokrok, skúsenosti z prvých rokov existencie HMÚ ukázali, že hoci je zhoda v spoločných štatistických definíciách a klasifikácii dôležitá, na dosiahnutie porovnateľnosti často nestačí. V zostavovaní všeobecnej hospodárskej štatistiky v jednotlivých krajinách je potrebná väčšia koordinácia a štandardizácia, najmä ak sú cieľové normy porovnateľnosti vysoké, ako je to napríklad v prípade HICP. Ďalej je potrebné v určitých intervaloch aktualizovať a revidovať medzinárodné štandardné klasifikácie, ktoré sa používajú v takmer celej štatistike eurozóny. V roku 2007 by malo dôjsť k značným úpravám Európskej klasifikácie ekonomických činností (NACE). Prechod na novú klasifikáciu by mal byť úzko koordinovaný s cieľom minimalizovať problémy s agregátnymi údajmi eurozóny, ktoré sa počas prechodu môžu vyskytnúť.

Čo sa týka *včasnosti* štatistiky eurozóny, ECB podporuje nedávno prijaté termíny pre hlavné európske hospodárske ukazovatele, ktoré sa až na niekoľko výnimiek používajú aj v tomto dokumente. Zlepšuje sa však aj činnosť štatistických systémov ekonomík mimo eurozóny, hoci včasné poskytovanie štatistických údajov v súlade s vyvíjajúcimi sa potrebami je naďalej výzvou. Oneskorené poskytovanie údajov v niektorých oblastiach všeobecnej hospodárskej štatistiky je stále znepokojujúce a túto situáciu je potrebné urýchlene zlepšiť (napr. v štatistike trhu práce). Vzhľadom na zameranie jednotnej menovej politiky na agregátne údaje za eurozónu ako celok by mali byť odhady za celú oblasť zverejňované najneskôr spolu s prvými národnými odhadmi za najväčšie krajiny a pokiaľ možno ešte skôr. To si vyžaduje koordinované *pravidlá zverejňovania* a spoločné kalendáre zverejňovania na európskej úrovni, ktorých zavedenie je prioritou v nasledujúcich rokoch. Národné orgány musia okrem toho včas odovzdávať národné údaje Európskej komisii (Eurostatu). Eurostat je centrálnym zdrojom európskej všeobecnej hospodárskej štatistiky a údaje za jednotlivé

krajiny EÚ musí dokázať používateľom v Európe poskytovať v rovnakom čase, keď sú zverejňované na národnej úrovni. Eurostat by mal tiež včas zostavovať a zverejňovať všetky agregátne údaje eurozóny.

Pokiaľ ide o *periodicitu* údajov, pre menovopolitické účely je nevyhnutná mesačná alebo štvrtročná periodicitu. V niektorých štatistických oblastiach (napr. trh práce a národné účty) je preto potrebné prehodnotiť súčasnú rovnováhu medzi týmito údajmi a súhrnnými údajmi, ktoré legislatíva EÚ vyžaduje s ročnou alebo dlhšou periodicitou. Neodkladná je najmä potreba štvrtročných národných účtov v členení na inštitucionálne sektory. Viaceré krátkodobé ukazovatele sú navyše stále zverejňované len štvrtročne, aj to s veľkým oneskorením, preto pre konjunkturálnu analýzu nie sú použiteľné. Pre ekonomickú a ekonometrickú analýzu je dôležitá aj dostatočná *dlžka časových radov*, ktorá by v prípade hlavných agregátnych údajov mala pokrývať aspoň jeden alebo dva hospodárske cykly.

Z požiadavky na včasnosť a periodicitu údajov vyplýva otázka kompromisu medzi včasnosťou a spoľahlivosťou. *Spoľahlivosť* štatistických údajov, ktoré sa používajú na odôvodnenie menovopolitických rozhodnutí, je z hľadiska dôveryhodnosti nevyhnutná. Eurosystem pozná minimálne časové nároky na zostavenie potrebných údajov a skracovanie termínov starostlivo zvažuje. *Včasné agregované* výsledky sú navyše dôležitejšie ako *podrobné* členenie. Niekoľko členských štátov EÚ už požiadavky včasnosti uspokojivo spĺňa bez toho, aby to bolo na úkor spoľahlivosti. Skoršie vykazovanie sa podarilo dosiahnuť aj v prípade niektorých agregátnych údajov eurozóny (napr. HDP, HICP, priemyselná výroba a maloobchod eurozóny), pričom nič nesvedčí o tom, že by toto zlepšenie ovplyvnilo spoľahlivosť výsledkov.

Okrem spoločných štandardov v oblasti včasnosti a kalendárov zverejňovania sú pre používateľov štatistiky eurozóny problémom

nedostatočné európske *pravidlá revízie*, keďže kvôli nim (tiež) dochádza k častým revíziám agregátnych údajov eurozóny.

Väčšina týchto údajov navyše podlieha *sezónnym vplyvom a vplyvom obchodného dňa*, preto je potrebná harmonizácia metód a postupov pri očišťovaní o sezónnosť, prípadne očišťovaní o počet pracovných dní. Spoločné štandardy už boli dohodnuté v oblasti štvrtročných národných účtov a krátkodobej štatistiky, zatiaľ sa však neuplatňujú v plnom rozsahu. V ostatných oblastiach hospodárskej štatistiky zatiaľ žiadne spoločné štandardy prijaté neboli.

CELKOVÉ HODNOTENIE A PREHĽAD PRIORÍT

Za eurozónu je k dispozícii základný súbor všeobecných hospodárskych štatistických údajov, ktorý sa časom preukázal ako spoľahlivý základ pre menovú politiku. To platí najmä pre HICP ako kľúčový ukazovateľ cenovej stability, ale aj pre mnohé ďalšie dôležité všeobecné hospodárske ukazovatele používané v rámci ekonomickej analýzy, ktorá je jedným z pilierov menovopolitickej stratégie ECB (napr. údaje o produkcii, nezamestnanosti a cenách výrobcov). V posledných rokoch došlo k niekoľkým zlepšeniam. Patrí sem napríklad lepšie pokrytie HICP; zverejňovanie väčšieho množstva údajov týkajúcich sa štvrtročných národných účtov (napr. pridaná hodnota a odmeny zamestnancom); lepšia dostupnosť, pokrytie jednotlivých krajín a porovnateľnosť krátkodobých ukazovateľov (napr. maloobchodný obrat, stavebná produkcia, údaje za hlavné priemyselné skupiny); lepšia porovnateľnosť štatistických údajov o nezamestnanosti a včasnejšie zostavovanie niektorých ukazovateľov bez úkoru na presnosť (napr. HICP, HDP, výroba, zahraničný obchod).

Napriek týmto zlepšeniam však štatistika eurozóny v mnohých ohľadoch nespĺňa požiadavky používateľov. Výsledky za eurozónu sú často poskytované s veľkým oneskorením, prípadne vôbec nie sú k dispozícii kvôli nedostatočnému pokrytiu jednotlivých

krajín. Chýbajú kľúčové agregátne údaje národných účtov pre inštitucionálne sektory. V oblasti štatistiky trhu práce sú značné medzery vrátane základných údajov týkajúcich sa zamestnanosti a počtu odpracovaných hodín. Ďalšie zlepšenie je potrebné aj v oblasti HICP (harmonizácia metód). Ďalším problémom je nedostatok údajov za sektor služieb v eurozóne a nedostatok dostatočne porovnateľných postupov pri očisťovaní o sezónnosť a očisťovaní o počet pracovných dní. Niektoré štatistiky eurozóny sú preto aj naďalej menej úplné, včasné a spoľahlivé ako štatistiky mnohých jednotlivých krajín eurozóny a hlavných menových oblastí mimo eurozóny, napr. USA. Tento stav sa musí zlepšiť.

Na zachovanie a zlepšenie všeobecnej hospodárskej štatistiky eurozóny je dôležité prehodnotiť priority a zmierniť právne požiadavky pre tie oblasti, ktoré sa v súčasnosti považujú za menej dôležité. ECB v oblasti svojej pôsobnosti obmedzuje svoje požiadavky na štatistiku zahraničného obchodu, najmä Intrastat, a niektoré štrukturálne štatistiky podnikania. ECB tiež podporuje vývoj, ktorý umožňuje rozlišovanie národných vykazovacích požiadaviek a európsky systém výberu vzoriek s cieľom obmedziť zaťaženie vykazujúcich jednotiek v malých i veľkých členských štátoch.

4. ŠPECIFICKÉ ŠTATISTICKÉ POŽIADAVKY

V prílohe k tomuto dokumentu je uvedený súhrnný prehľad hlavných makroekonomických ukazovateľov, ktoré sú pravidelne potrebné na menovopolitickú analýzu, a informácie týkajúce sa požadovanej periodicity, miery podrobnosti, včasnosti a priorít pre ďalšie zlepšovanie. Veľmi podrobné štatistické informácie, ktoré sa používajú príležitostne na účely výskumu, súčasťou prehľadu nie sú.

4.1. HARMONIZOVANÝ INDEX SPOTREBITEĽSKÝCH CIEN

Mesačný Harmonizovaný index spotrebiteľských cien (HICP) je jedným z hlavných ukazovateľov v menovej politike

ECB, keďže je kritériom, ktoré sa v menovopolitickej stratégii ECB používa na definovanie cenovej stability. ECB sa na príprave HICP aktívne podieľa, predovšetkým prostredníctvom konzultačných postupov stanovených v článku 5.3 nariadenia Rady o HICP.⁷ Hlavnými požiadavkami menovej politiky sú široké pokrytie výdavkov domácností, porovnateľné pokrytie a metódy a včasné zverejňovanie spoľahlivých výsledkov s mesačnou periodicitou. Osobitný význam pre ďalšiu prácu v oblasti HICP má uspokojivé riešenie problému začlenenia výdavkov na vlastnícke bývanie a rýchlejší postup v oblasti kvalitatívnych úprav.

HICP sa vyžaduje ako štvormiestny kód v súlade s Klasifikáciou individuálnej spotreby podľa účelu (COICOP). Na účely príležitostnej analýzy je vhodné podrobnejšie členenie na úrovni eurozóny, napr. v oblasti potravín a služieb. Zároveň by sa tak mohlo zjednodušiť odvodzovanie ďalších kritérií potrebných pre ekonomickú analýzu, predovšetkým určenie vplyvu zmien nepriamych daní a regulovaných cien na HICP („HICP očistený od vplyvu zmien nepriamych daní“).

Harmonizovaný index spotrebiteľských cien sa postupom času zdokonaľoval, pričom niektoré z vylepšení viedli k štrukturálnym zlomom v jeho zložkách. Na účely dlhodobej analýzy a ekonometrického modelovania je však žiaduca dostupnosť dlhých a konzistentných časových radov.

Vzhľadom na používanie HICP pri hodnotení konvergencie v EÚ sa potreba porovnateľných štatistík HICP vzťahuje na všetky súčasné i budúce krajiny eurozóny.

ECB považuje za prioritu ďalej pracovať na oblasti vlastníckeho bývania, kvalitatívnych úprav a HICP očisteného od vplyvu zmien nepriamych daní.

⁷ Nariadenie Rady (ES) č. 2494/95 z 23. októbra 1995 o harmonizovaných indexoch spotrebiteľských cien.

4.2. ŠTVRŤROČNÉ A ROČNÉ NÁRODNÉ ÚČTY: HLAVNÉ AGREGÁTNE ÚDAJE A ČLENENIE

Štvrťročné národné účty majú kľúčový význam pre hodnotenie cyklickej pozície hospodárstva a rozsahu, v ktorom táto pozícia môže ovplyvniť výhľad cenového vývoja. Ročné účty, ktoré sú k dispozícii s väčším oneskorením, ale sú podrobnejšie, sú potrebným základom všeobecnej analýzy štrukturálneho vývoja a dlhodobějších trendov.

Štvrťročné hlavné agregátne údaje a podrobnejšie ročné národné účty pokrýva Nariadenie ESA.⁸ Uplatňovanie tohto nariadenia v plnom rozsahu, predovšetkým čo sa týka štvrťročných údajov, je nevyhnutným základom pre štatistiku eurozóny. Niektoré ďalšie údaje sa vyžadujú so štvrťročnou periodicitou, predovšetkým údaje o vývoze a dovoze mimo eurozóny, o počte odpracovaných hodín a ďalšie údaje o príjmoch, úsporách a investíciách (pozri aj ďalšiu časť). Pokiaľ ide o údaje s ročnou periodicitou, osobitne dôležité sú údaje o investíciách a výrobe členené podľa odvetvia (napr. 31 subkategórií NACE), a to pre agregátne údaje eurozóny i pre analýzy za jednotlivé krajiny.

Národné účty sú zároveň jediným zdrojom harmonizovaných štatistických údajov o nefinančných aktívach za hospodárstvo ako celok aj za hlavné sektory a odvetvia. Na analýzu úlohy (zmien) bohatstva ekonomiky ako celku a najmä sektora domácností sú potrebné ročne dostupné kompletne súvahy a všetky typy zmien súvah (transakcie, precenenia a ďalšie zmeny objemu) pre tieto aktíva podľa hlavných inštitucionálnych sektorov (domácnosti, podniky, vláda) a hlavných kategórií (bytové jednotky, ostatné hmotné fixné aktíva, nehmotné fixné aktíva, ostatné vyrobené aktíva, pozemky, ostatné nevyrobené aktíva). Veľký dopyt je aj po špecifických štvrťročných údajoch o aktívach vo forme bytových jednotiek a potrebné sú tiež ročné tabuľky dodávok a použitia.

Prvé štvrťročné a ročné hlavné agregátne údaje by mali byť zverejnené s oneskorením maximálne 60 dní. Veľmi užitočné sú prvé odhady HDP a hlavných komponentov („predbežné odhady“) aspoň o 15 dní skôr, ak sú dostatočne spoľahlivé. Toto sú termíny stanovené pre hlavné európske hospodárske ukazovatele. Agregátne údaje eurozóny za ostatné ročné národné účty, najmä tabuľky podľa odvetvia, údaje o aktívach a kapitáli, by mali byť k dispozícii do šiestich až deviatich mesiacov od referenčného roka. Agregátne údaje eurozóny za väčšinu ďalších účtov (napr. tabuľky dodávok a použitia) v súčasnosti chýbajú; v tejto oblasti je potrebné dosiahnuť zlepšenie.

Pre pravidelnú analýzu sú dôležité dostatočne dlhé časové rady. V súlade s nariadením ESA by mali štvrťročné hlavné agregátne údaje siahať až do roku 1980. V prípade nových členských štátov sa vyžadujú časové rady od začiatku 90. rokov (podľa roku prechodu).

ECB dáva prioritu zverejňovaniu úplnejších štvrťročných účtov s oneskorením 60 dní, ktoré v rámci HDP pokrývajú predovšetkým stranu výdavkov a produkcie v stálych cenách. Pokiaľ ide o ročné účty a účty s nižšou periodicitou, agregátne údaje za eurozónu v súčasnosti vo väčšine prípadov chýbajú – ich zostavovanie je prioritné.

4.3. ŠTVRŤROČNÉ A ROČNÉ NÁRODNÉ ÚČTY: INŠTITUCIONÁLNE SEKTORY

Poskytovanie úplných ročných sektorových účtov a úplných, hoci menej podrobných štvrťročných sektorových účtov je nevyhnutné.⁹ Tieto účty umožnia zostavovanie účtov eurozóny za jednotlivé inštitucionálne sektory. Sektorové účty umožňujú nielen analýzu príjmov, výdavkov a výroby, ale aj analýzu úspor a investícií v jednotlivých sektoroch vrátane ich vzájomných vzťahov a vzťahov medzi nimi

⁸ Nariadenie Rady (ES) č. 2223/96 z 25. júna 1996 o Európskom systéme národných a regionálnych účtov v spoločenstve.

⁹ Viac informácií o vládnom sektore nájdete v časti 4.4.

a zvyškom sveta. Predovšetkým údaje rozdelené podľa sektorov protistrán (podľa informácií o protistranách) tak môžu podporiť analýzu menového transmisného mechanizmu. Metodiku pre úplné sektorové účty stanovuje už Nariadenie ESA. Na účely ECB by sa malo pri ročnom a štvrťročnom sektorovom členení uplatňovať prinajmenšom rozlišovanie medzi nefinančnými podnikmi, finančnými podnikmi, vládny sektorom a domácnosťami (vrátane neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam), a účtom zvyšku sveta. Toto sektorové členenie by sa malo používať pri všetkých vyrovnávacích položkách a všetkých transakciách vedúcich k týmto vyrovnávacím položkám (pričom pri štvrťročných údajoch sa vyžaduje menšia podrobnosť ako pri ročných údajoch). Za predpokladu prijatia pripravovaného právneho základu pre štvrťročné sektorové účty sa očakáva, že prvé údaje za štvrťročné sektorové účty eurozóny budú dostupné v roku 2006. Medzi dodatočné informácie vyžadované s ročnou periodicitou patria aj nefinančné aktíva, predovšetkým fixný kapitál nefinančných podnikov a bytový fond sektora domácností (pozri časť 4.2).

ECB považuje za prioritu zavedenie štvrťročných národných účtov podľa inštitucionálnych sektorov.

4.4. ŠTVRŤROČNÉ A ROČNÉ VLÁDNE PRÍJMY A VÝDAVKY

Sledovanie vývoja vládnych financií si vyžaduje spoľahlivé ročné údaje o príjmoch, výdavkoch a schodku/prebytku verejnej správy v jednotlivých členských štátoch. Čoraz dôležitejšie je aj dostatočné funkčné členenie vládnych výdavkov (v súlade s klasifikáciou COFOG).

ECB tiež vyžaduje štvrťročné údaje o vládnych príjmoch a výdavkoch v jednotlivých členských štátoch do troch mesiacov od vykazovaného obdobia.¹⁰ Na zostavenie agregátnych údajov eurozóny a EÚ sú potrebné aj údaje o rozpočte EÚ pripravené v súlade s metodikou ESA.

Najväčší význam pre krátkodobú štatistiku vládnych financií za eurozónu majú štvrťročné údaje, na národnej úrovni sú však k dispozícii aj údaje s vyššou periodicitou (predovšetkým mesačné údaje). Tieto údaje spravidla nie sú harmonizované a pokrývajú iba určité oblasti vládneho sektora. Sú však užitočným zdrojom dodatočných informácií o rozpočtovom vývoji v jednotlivých krajinách.

ECB považuje za prioritu úplné zavedenie používania spoľahlivých ročných a štvrťročných údajov o vládnych príjmoch a výdavkoch.

4.5. KRÁTKODOBÁ ŠTATISTIKA PRIEMYSLU (VRÁTANE STAVEBNÍCTVA)

Krátkodobé štatistické údaje sú dôležitým zdrojom informácií o dopyte, produkcii a cenách a používajú sa ako hlavné ukazovatele pre štvrťročné národné účty. Priemyselná produkcia aj naďalej zostáva najdôležitejším ukazovateľom aktuálnej aktivity. Ukazovatele nových objednávok alebo stavu objednávok sú dôležitými indikátormi pre budúcu výrobu. Štatistické údaje o nových objednávkach by sa preto mali podľa možnosti uvádzať v objemovom vyjadrení. Mesačné ukazovatele cien výrobcov a ukazovatele nákladov (napr. výrobných nákladov, ale aj nákladov na mzdy a platy) sa používajú na analýzu inflácie. Patria sem aj indexy dovozných a vývozných cien za eurozónu. Údaje o zamestnanosti a objeme práce sú dôležité na analýzu hospodárskej aktivity a často sú potrebné pri odvodzovaní dodatočných ukazovateľov, napr. hodinových mzdových nákladov alebo zmien produktivity.

Ustanovenia týkajúce sa mesačných a štvrťročných krátkodobých štatistík za eurozónu sú stanovené v nariadení Rady o krátkodobej štatistike.¹¹ Eurosystem

¹⁰ Poskytovanie štvrťročných údajov o vládnych výdavkoch a príjmoch sa riadi nariadením Komisie (ES) č. 264/2000 z 3. februára 2000 o vykonávaní nariadenia Rady (ES) č. 2223/96 týkajúceho sa krátkodobej štatistiky verejných financií a nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1221/2002 z 10. júna 2002 o štvrťročných nefinančných účtoch pre verejnú správu.

¹¹ Nariadenie Rady (ES) č. 1165/98 z 19. mája 1998 o krátkodobej štatistike.

uprednostňuje okamžité, menej podrobné súhrnné údaje o vývoji pred podrobnými údajmi za všetky odvetvia. V záujme použiteľnosti by malo byť čo najviac ukazovateľov zverejňovaných s mesačnou periodicitou a najlepšie v lehote do približne 30 dní (45 – 60 dní v prípade štvrťročných ukazovateľov). Vo všeobecnosti platí, že táto požiadavka sa vzťahuje na úroveň oddielu NACE pre štatistiku priemyslu. ECB priležitostne používa ďalšie podrobné údaje (skupiny NACE), ale požiadavky na ich periodicitu a včasnosť sú nižšie.

V prípade niektorých ukazovateľov krátkodobej štatistiky, konkrétne pri nových objednávkach, obrate a cenách, sa vyžaduje geografické rozlíšenie obchodov súvisiacich s „domácom“ a „vonkajším“ trhom. Čo sa týka štatistiky eurozóny používanej v ECB, malo by sa uplatňovať rozlíšenie medzi obchodmi v rámci eurozóny a obchodmi s krajinami mimo eurozóny. Keďže tieto údaje sú potrebné predovšetkým pre agregátne údaje za eurozónu a nie za jednotlivé krajiny, ECB podporuje používanie európskych systémov výberu vzoriek, ktoré pomáhajú zmierniť dodatočné zaťaženie členských štátov.

V oblasti stavebného priemyslu a bytového trhu sú zároveň potrebné ukazovatele produkcie, dopytu a cien. Patria sem harmonizované cenové indexy obytných nehnuteľností s minimálne štvrťročnou periodicitou. Tieto údaje sa vyžadujú na analýzu inflácie, cien aktív a bohatstva domácností. Údaje o cenách nehnuteľností dostupné v súčasnosti sú nepostačujúce a vo väčšine prípadov nekvalitné.

Viacero požiadaviek ECB a termíny stanovené pre hlavné európske hospodárske ukazovatele sú súčasťou návrhu Komisie na zmenu a doplnenie nariadenia Rady o krátkodobej štatistike, ktorý ECB podporila vo svojom stanovisku.¹² V mnohých prípadoch však návrh nariadenia tieto požiadavky stále nespĺňa, napríklad pokiaľ ide o periodicitu a lehoty poskytovania údajov o nových objednávkach a väčšiny ukazovateľov zo stavebníctva.

ECB považuje za prioritu úplné a včasné zavedenie noriem hlavných európskych hospodárskych ukazovateľov a zlepšenie štatistických údajov o cenách obytných nehnuteľností.

4.6. KRÁTKODOBÁ ŠTATISTIKA MALOOBCHODU A OSTATNÝCH SLUŽIEB

Do druhej skupiny požadovaných mesačných a štvrťročných krátkodobých ukazovateľov patrí maloobchod a ostatné služby. Týmto oblasťami sa čiastočne zaoberá aj nariadenie o krátkodobej štatistike a jeho navrhovaná novela.

Mesačné údaje o maloobchodnom obrate (v stálych cenách) sú dôležitým ukazovateľom štvrťročnej spotreby domácností v rámci národných účtov, čo je najväčšia súčasť výdavkov. Tieto údaje by sa mali zverejňovať v rámci 30-dňovej lehoty, ktorá je cieľom stanoveným pre hlavné európske hospodárske ukazovatele.

Okrem krátkodobých štatistických údajov z oblasti priemyslu a maloobchodu je dôležité aj zostavovanie mesačných alebo štvrťročných štatistických údajov z oblasti služieb, najmä z odvetví náchylných na vplyv hospodárskeho cyklu. Väčšinu údajov (obrat, ceny výrobcov, mzdy, počet odpracovaných hodín a zamestnanosť) je potrebné ďalej rozvíjať. Výbor pre štatistický program (SPC) a Výbor pre menovú štatistiku, finančnú štatistiku a štatistiku platobnej bilancie (CMFB) definovali nasledujúce priority: ukazovatele hospodárskej aktivity/obratu v bežných a stálych cenách v oblasti trhových služieb, ceny obchodných služieb a ukazovatele nákladov práce a zamestnanosti v oblasti trhových a netrhových služieb. Tieto priority, ktoré uznáva aj ECB, podporil aj Hospodársky a finančný výbor (EFC).

ECB považuje za prioritu rozvoj krátkodobých ukazovateľov v oblasti trhových služieb a predovšetkým úplné zavedenie súčasného

¹² Pozri stanovisko Európskej centrálnej banky z 24. mája 2004, Úradný vestník C 158 z 15. júna 2004, s. 3.

i novelizovaného nariadenia o krátkodobej štatistike.

4.7. ŠTATISTIKA TRHU PRÁCE – ZAMESTNANOSŤ A NEZAMESTNANOSŤ

Údaje o trhu práce sú dôležité pre ekonomickú analýzu, jeden z pilierov menovej politiky ECB. Štatistické požiadavky možno rozdeliť do dvoch kategórií. Prvá kategória zahŕňa požiadavky na včasné odhady celkovej zamestnanosti a nezamestnanosti za hospodárstvo ako celok a za jeho hlavné sektory (napr. rozdelenie národných účtov na šesť hlavných odvetví podľa klasifikácie „A6“) a viacero ďalších doplnkových ukazovateľov v oblasti trhu práce (napr. miery skutočného objemu práce – počtu odpracovaných hodín a pod. – a voľných pracovných miest). Do druhej kategórie patria požiadavky na podrobnejšie údaje o zamestnanosti a odmenách zamestnancom podľa odvetví a ďalších socioekonomických faktorov (podľa pohlavia, veku a úrovne vzdelania), pri ktorých sú požiadavky na včasnosť a periodicitu miernejšie. Údaje o trhu práce spomenuté v častiach 4.7 a 4.8 sa môžu zbierať rôznymi spôsobmi (napr. od podnikov, domácností alebo z úradných zdrojov), je však žiaduce dosiahnuť súlad medzi makroekonomickými výsledkami a odhadmi používanými v rámci národných účtov, čo je dôležité hlavne v prípade kombinovaných premenných, napr. pri výpočte produktivity a jednotkových nákladov práce.

V prípade hlavných európskych hospodárskych ukazovateľov je cieľom zverejňovať štvrťročné údaje o celkovej zamestnanosti a mesačné údaje o nezamestnanosti za eurozónu v 45-dňovej, resp. 30-dňovej lehote. ECB tieto ciele podporuje. Za veľmi žiaduce sa považuje zavedenie mesačného ukazovateľa zamestnanosti v eurozóne. Nariadenie Rady o krátkodobej štatistike sa vzťahuje na údaje o zamestnanosti a počte odpracovaných hodín za oblasť priemyslu (vrátane stavebníctva) a údaje o zamestnancoch v maloobchode a ostatných službách. Požiadavky ECB týkajúce sa včasnosti a podrobnosti údajov sú rovnaké ako

požiadavky pre ostatné krátkodobé štatistické údaje (pozri časti 4.5 a 4.6). Nariadenie ESA vyžaduje štvrťročné a ročné údaje o zamestnanosti rovnako ako údaje o nezamestnanosti a počte odpracovaných hodín; je však potrebné zdôrazniť dôležitosť údajov o odpracovaných hodinách – napr. na meranie produktivity. Tretím zdrojom – a potenciálne najbohatším na podrobnosti – je výberové zisťovanie pracovných síl v EÚ.¹³ Pre pravidelnú menovopolitickú analýzu je dôležitá iba malá časť tohto veľmi podrobného prieskumu, v tomto prípade je však žiaduce včasné poskytovanie štvrťročných výsledkov za eurozónu a jednotlivé krajiny eurozóny približne 45 dní po referenčnom štvrťroku. Výberové zisťovanie pracovných síl túto požiadavku zatiaľ nespĺňa.

Údaje Európskej komisie (Eurostatu) o nezamestnanosti sa v súčasnosti riešia džentlmenskou dohodou a sú k dispozícii s oneskorením približne 35 dní. Pre ECB sú dôležité mnohé ďalšie krátkodobé ukazovatele trhu práce (za eurozónu však tieto údaje vo väčšine prípadov chýbajú), predovšetkým konzistentné odhady dĺžky trvania nezamestnanosti, zmeny v stave nezamestnanosti (noví nezamestnaní, noví zamestnaní) a odhady podzamestnanosti v dôsledku skrátenej pracovnej doby. Dôležité sú aj údaje o voľných pracovných miestach, ktoré sú súčasťou hlavných európskych hospodárskych ukazovateľov a v súčasnosti sú vo vývoji.

ECB považuje za prioritu zlepšenie mier objemu práce (mesačné údaje o zamestnanosti, počet odpracovaných hodín) a voľných pracovných miest, ako aj zlepšenie údajov o trhu práce v sektore služieb.

4.8. ŠTATISTIKA TRHU PRÁCE – PRÍJMY A NÁKLADY PRÁCE

Údaje o príjmoch a nákladoch práce sa používajú pri analýze inflácie a dopytu a tiež ako

¹³ Nariadenie Rady (ES) č. 577/98 z 9. marca 1998 o organizácii výberového zisťovania pracovných síl v spoločenstve.

ukazovatele konkurencieschopnosti. V tejto oblasti sú pre ECB najdôležitejšie spoľahlivé údaje o nákladoch práce v eurozóne s mesačnou (alebo štvrtročnou) periodicitou, a to náklady na zamestnanca i na odpracovanú hodinu. Tieto štatistické údaje by mali pokrývať celé hospodárstvo, mali by zahŕňať hlavné komponenty pracovných nákladov a mali by byť konzistentné s národnými účtami. Mali by umožňovať analýzu vývoja v hlavných odvetviach, pokiaľ možno na úrovni oddielov NACE, a deliť sa minimálne na dva hlavné komponenty nákladov (hrubé mzdy a platy a odvody zamestnávateľov na sociálne zabezpečenie). Žiaduce sú aj údaje o vyplácaní odmien. Rozdelenie podľa socioekonomických kritérií (napr. podľa úrovne vzdelania alebo pohlavia) stačí s nižšou periodicitou. Skúsenosti s existujúcimi ukazovateľmi nákladov práce zdôrazňujú potrebu konzistentnosti údajov pochádzajúcich z krátkodobých štatistík (hrubé mzdy a platy) a štatistík trhu práce (indexy pracovných nákladov) s údajmi z národných účtov (odmeny zamestnancom).

Napriek odlišným formám inštitucionálneho usporiadania na trhoch práce v eurozóne možno z mesačných údajov o úrovni miezd odvodiť dôležité závery pre trh práce a vplyv na budúci cenový vývoj.

ECB považuje za prioritu zlepšenie indexu nákladov práce a údajov o hodinových odmenách z národných účtov vrátane zlepšenia štatistiky v oblasti služieb.

4.9. PRIESKUMY NÁZOROV V PODNIKOVEJ SFÉRE

Porovnateľné prieskumy názorov v podnikovej sfére eurozóny hrajú dôležitú úlohu v rámci analýzy eurozóny a v súčasnosti zaplňajú určité medzery v kvantitatívnej štatistike (napr. hodnotenie kníh objednávok, vývoj aktivity v oblasti služieb). Niektoré údaje z prieskumov, najmä údaje o využití kapacít, nie je možné získať z iných štatistických zdrojov. Na účely menovopolitickej analýzy je vhodná mesačná a v niektorých prípadoch štvrtročná periodicita,

rovnako ako určitý stupeň podrobnosti podľa ekonomickej aktivity. Prieskumy Európskej komisie v podnikovej a spotrebiteľskej sfére kryjú väčšinu informačných potrieb ECB v tejto oblasti.

ECB považuje za prioritu rozširovať záber prieskumov podnikovej sféry do oblastí služieb.

4.10. ŠTATISTIKA ZAHRANIČNÉHO OBCHODU

ECB vyžaduje štatistické údaje o zahraničnom obchode vyjadrené v bežných cenách (hodnotách) a objemoch. Okrem členenia podľa hlavných partnerských regiónov a krajín sa používa aj členenie podľa komoditných skupín. Pre ECB, predovšetkým pre Intrastat, je postačujúce členenie mesačných údajov podľa dvojmiestnej úrovne Kombinovanej nomenklatúry (CN) a členenie štvrtročných údajov podľa štvormiestnej úrovne. To by malo zabezpečiť vhodné subagregáty pre hlavné skupiny produktov (napr. hlavné priemyselné skupiny). Keďže v súčasnosti nie sú dostupné ostatné štatistické údaje o cenovom vývoji v oblasti dovozu a vývozu eurozóny, a najmä žiadne skutočné indexy obchodných cien za eurozónu ako celok, druhým najlepším riešením pre ECB je poskytovanie mesačných jednotkových indexov za eurozónu (pozri aj časť 4.5).

Zákonné ustanovenia vzťahujúce sa na štatistiku zahraničného obchodu sú v súčasnosti stanovené vo viacerých nariadeniach Rady EÚ a Komisie, osobitne pre obchod v rámci EÚ (Intrastat) a obchod s krajinami mimo EÚ.¹⁴ Pokiaľ ide o obchod medzi členskými štátmi, termín na odovzdávanie údajov Európskej komisii (Eurostatu) je osem týždňov (pre

¹⁴ Termíny na odovzdávanie údajov sú stanovené v nariadení Komisie (ES) č. 1901/2000 zo 7. septembra 2000, ktorým sa upravujú niektoré ustanovenia na vykonávanie nariadenia Rady (EHS) č. 3330/91 o štatistike obchodovania s tovarom medzi členskými štátmi (pre Intrastat) a v nariadení Komisie (ES) č. 1917/2000 zo 7. septembra 2000, ktorým sa upravujú niektoré ustanovenia na vykonávanie nariadenia Rady (ES) č. 1172/95 týkajúceho sa štatistiky zahraničného obchodu. Nariadenie Rady (EHS) č. 3330/91 bude do konca roka zrušené a nahradené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004 z 31. marca 2004 – Ú. v. L 102, 7. 4. 2004, s. 1.

celkové hodnoty rozdelené podľa partnerskej krajiny) a desať týždňov (pre celý súbor), zatiaľ čo termín na odovzdávanie údajov o obchode s krajinami mimo EÚ je šesť týždňov. Toto oneskorenie v prípade údajov o zahraničnom obchode eurozóny je na účely menovej politiky príliš veľké. V súlade s hlavnými európskymi hospodárskymi ukazovateľmi by mali byť celkové údaje o obchode za eurozónu k dispozícii do 45 dní od skončenia referenčného mesiaca. Podrobnejší súbor údajov by mal byť k dispozícii približne o dva týždne neskôr.

ECB považuje za prioritu zlepšenie včasnosti výsledkov zahraničného obchodu eurozóny v súlade s termínmi stanovenými pre hlavné európske hospodárske ukazovatele (t+45 dní) a zlepšenie v oblasti štatistiky dovozných a vývozných cien. ECB okrem toho považuje podrobnú štatistiku Intrastatu za menej dôležitú a vyžaduje zrovnováženie právnych požiadaviek.

5. ŠTATISTIKA KRAJÍN MIMO EUROZÓNY

5.1. KRAJINY EÚ NEPATRIACE DO EUROZÓNY

Hospodárska štatistika za členské štáty, ktoré zatiaľ nezaviedli jednotnú menu, je nevyhnutná na tri hlavné účely. Po prvé, na hodnotenie stavu konvergenzie podľa článku 122 ods. 2 zmluvy (okrem štátov, pre ktoré platí výnimka) je potrebný kľúčový súbor makroekonomických konvergenčných ukazovateľov. Po druhé, na sledovanie hospodárskeho vývoja v týchto krajinách sa používa rozsiahlejší súbor štatistických údajov. Národné centrálné banky všetkých krajín EÚ sú členmi Generálnej rady ECB a dvakrát za rok sa zúčastňujú na rokovaní o koordinácii menovej politiky. A nakoniec, tieto krajiny by sa všeobecne mali zamerať na plynulé začlenenie svojich štatistík do štatistického rámca eurozóny vrátane zabezpečenia dostatočných údajov za predchádzajúce obdobia. To platí najmä pre krajiny, u ktorých sa predpokladá, že sa budú

významnou mierou podieľať na agregátnych údajoch eurozóny.

5.2. ŠTATISTIKA KRAJÍN ROKUJÚCICH O PRISTÚPENÍ DO EÚ

Hlavným dôvodom záujmu ECB o hospodársku štatistiku krajín rokujúcich o pristúpení do EÚ ešte pred ich vstupom je sledovanie prístupového procesu a hospodárskeho vývoja mimo eurozóny vo všeobecnosti. Z tohto dôvodu a tiež kvôli zabezpečeniu údajov aspoň za niekoľko rokov pred vstupom týchto krajín do EÚ je dôležitá porovnateľnosť údajov, čiže zavedenie existujúcich nariadení EÚ o štatistike. Po vstupe do EÚ budú pre tieto krajiny platiť rovnaké štatistické požiadavky ako pre ostatné krajiny EÚ, ktoré zatiaľ nezaviedli jednotnú menu.

Pred vstupom do EÚ sa kladie dôraz na včasné odovzdávanie agregátnych kľúčových ukazovateľov, najmä tých, ktoré sú potrebné na sledovanie konvergenzie. Patria sem predovšetkým agregované harmonizované indexy spotrebiteľských cien, hlavné agregátne údaje z ročných a štvrtročných národných účtov (výdavky a produkcia, odmeny zamestnancom, príjmy a úspory domácností), vládne výdavky a príjmy, zamestnanosť a nezamestnanosť. Ďalšími dôležitými údajmi sú dodatočné ukazovatele inflácie (napr. ceny výrobcov, pracovné náklady) a údaje o zahraničnom obchode. Podrobnejšie údaje nájdete v prílohe 2.

Príloha 1 Všeobecná hospodárska štatistika za eurozónu pravidelne požadovaná ECB

Požadovaný ukazovateľ (periodicita)	Požadovaná miera podrobnosti	Požadovaná včasnosc (referenčné obdobie + „x“ kalendárnych dní)	Potrebné zlepšenia
A. Ceny a náklady			
Index spotrebiteľských cien (HICP) (mesačná periodicita)	Štvormiestna úroveň COICOP plus podrobnejšie členenie na úrovni eurozóny; homogénne agregácie; odhady dopadu zmien daní a regulovaných cien.	t + 15 (t + 0 pre prvé odhady)	Vlastnícke bývanie Kvalitatívne úpravy HICP očistený od vplyvu zmien nepriamych daní
Index cien výrobcov priemysel (mesačná periodicita)	Oddiely NACE Rev. 1	t + 35	Agregátne údaje o cenách výrobcov v oblasti trhových služieb za eurozónu
stavebníctvo (štvrtročná periodicita)	Pozemné staviteľstvo, stavebné inžinierstvo	t + 45	
služby (štvrtročná periodicita)	Oddiel NACE Rev. 1 (trhové služby)	t + 60	
Odmeny, hrubé mzdy a platy, jednotkové náklady práce, priemerné náklady práce na zamestnanca/hodinu (mesačná/štvrtročná periodicita)	Národné účty (štvrtročná periodicita): najmenej A6 Krátkodobá štatistika (mesačná periodicita): oddiely NACE Rev. 1 Štatistika nákladov práce (mesačná/štvrtročná periodicita): zmluvné mzdy, ostatné mzdy, ostatné náklady práce, kategórie NACE	t + 60 t + 30 t + 70	Hodinová odmena Zlepšenie včasnosti Plné zavedenie indexu nákladov práce (LCI)
Ceny surovín (komodít) (týždenná periodicita)	Podľa jednotlivých komodít a hlavných skupín	t + 5	-
Ceny obytných nehnuteľností (štvrtročná periodicita)	Domy a byty, nové a existujúce, veľké mestá	t + 60-90	Štvrtročný index eurozóny
Úroveň miezd (mesačná/štvrtročná periodicita)	Podľa hlavných sektorov a včasnosti (podrobné údaje podľa procesu tvorby miezd)		
Indexy dovozných a vývozných cien (mimo eurozóny) (mesačná periodicita)	Oddiely NACE Rev. 1	t + 45	Dostupnosť agregátnych údajov za eurozónu
B. Dopyt a produkcia			
Národné účty za hospodárstvo (štvrtročná/ročná periodicita)	Hlavné agregátne údaje za hospodárstvo, hlavné odvetvia a produkty (ESA 95 Table 1)	t + 60, predbežné odhady HDP a hlavné komponenty skôr	Zlepšenie včasnosti (štvrtročné účty s členením výdavkov a produkcie v termíne t + 60)
Národné (nefinančné) účty podľa inštitucionálnych sektorov (štvrtročná/ročná periodicita)	Členenie podľa S11, S12, S13, S14+15, S2, pokrývajúce najmä hlavné zostatky	t + 90	Agregátne údaje eurozóny za štvrtročné účty podľa inštitucionálnych sektorov

Príloha 1 Všeobecná hospodárska štatistika za eurozónu pravidelne požadovaná ECB

Požadovaný ukazovateľ (periodicita)	Požadovaná miera podrobnosti	Požadovaná včasnosť (referenčné obdobie + „x“ kalendárnych dní)	Potrebné zlepšenia
B. Dopyt a produkcia			
Ročné národné účty (ročná periodicita)	ESA 95 – tabuľky 3 (A31), 4 (s členením podľa eurozóny a krajín mimo eurozóny), 5 (trojmiestna úroveň COICOP), 8 (podrobné sektorové účty)	t + 180-270	Dostupnosť agregátnych údajov za eurozónu
Kapitál (ročná periodicita)	Celkom, verejný sektor, P16, hrubé a čisté hodnoty	t + 1 rok	Dostupnosť agregátnych údajov za eurozónu
Nefinančné aktíva (ročná periodicita)	Celé hospodárstvo, sektor domácností, bývanie	t + 1 rok	Dostupnosť agregátnych údajov za eurozónu, údaje o bývaní – sektor domácností
Tabuľky dodávok a použitia (ročná periodicita)	ESA 95 – tabuľka 15 (A60/P60)	t + 2-3 roky	Dostupnosť agregátnych údajov za eurozónu
Tabuľky vstupov a výstupov, (päťročná periodicita)	ESA 95 – tabuľka 17 (P60/P60)	t + 2-3 roky	Dostupnosť agregátnych údajov za eurozónu
Priemyselná výroba (NACE C-F) (mesačná periodicita)	Oddiely NACE Rev. 1 ¹⁾	t + 30	Zlepšenie včasnosti
Nové prijaté objednávky podľa odvetvia (NACE D-F) (mesačná periodicita)	Oddiely NACE Rev. 1 ¹⁾ , pôvod – eurozóna/mimo eurozónu	t + 30	Zlepšenie včasnosti, deflované výsledky, správne definovanie exportných objednávok eurozóny
Maloobchodný obrat (v nominálnych a stálych cenách) (mesačná periodicita)	Oddiely a skupiny NACE Rev. 1	t + 30	-
Obrat v priemysle (NACE C-F) (mesačná periodicita)	Oddiely NACE Rev. 1	t + 45	Zlepšenie včasnosti
Obrat (produkcia) v hlavných sektoroch služieb (mesačná periodicita)	Oddiely NACE Rev. 1 (a skupiny, ak sú nehomogénne)	t + 45	Dostupnosť agregátnych údajov za eurozónu
Prieskumy názorov v priemyselnej sfére (mesačná periodicita)	Oddiely NACE Rev. 1	t + 0	Úplné pokrytie sektora trhových služieb
Prieskumy názorov v spotrebiteľskej sfére (mesačná periodicita)		t + 0	-
Stavebné povolenia (alebo začatá výstavba) (mesačná periodicita)	Podľa hlavných typov budov	t + 45	-
Zahraničný obchod (s krajinami mimo eurozóny), hodnoty a objemy (mesačná periodicita)	Dvojiestna úroveň CN, hlavné ekonomické skupiny, geografické členenie	t + 45 (agregátne údaje); t + 60 (podrobné údaje, objemy, priemerné hodnoty)	Zlepšenie včasnosti (termíny PEEI)

Príloha 1 Všeobecná hospodárska štatistika za eurozónu pravidelne požadovaná ECB

Požadovaný ukazovateľ (periodicita)	Požadovaná miera podrobnosti	Požadovaná včasnosc (referenčné obdobie + „x“ kalendárnych dní)	Potrebné zlepšenia
C. Nefinančné účty vlády			
Vládne príjmy a výdavky (ročná periodicita)	Členenie podľa modelu štatistiky eurozóny zverejňovanej v mesačnom bulletine ECB	t + 90	Zlepšenie pokrytia
Vládne príjmy a výdavky (štvrtročná periodicita)	Zjednodušené, ale konzistentné členenie v porovnaní s ročnými údajmi	t + 90	Plné zavedenie
Účty vlády (štvrtročná periodicita)	Členenie za S13 v súlade so štvrtročnými národnými účtami (vrátane kapitálových účtov) podľa sektorov (pozri časť B)	t + 90	Plné zavedenie
Národné účty (ročná periodicita)	ESA 95 – tabuľka 8 za S13 a tabuľka 11 (COFOG)	t + 180-240	Dostupnosť agregátnych údajov za eurozónu
D. Trh práce			
Zamestnanosť a zamestnanci (mesačná/štvrtročná periodicita)	Prvý odhad – celé hospodárstvo (mesačná/štvrtročná periodicita)	t + 45	Zlepšenie včasnosti, štatistika sektora služieb, mesačné údaje
	Národné účty (štvrtročná periodicita): aspoň A6	t + 60	
	Krátkodobá štatistika (mesačná/štvrtročná periodicita): oddiely NACE Rev. 1	t + 30	
	Výberové zisťovanie pracovných síl (mesačná/štvrtročná periodicita): hlavné výsledky	t + 60	
	Výberové zisťovanie pracovných síl (štvrtročná/ročná periodicita): podrobné výsledky	t + 90	
Nezamestnanosť (mesačná periodicita)	Podľa odvetvia: aspoň A6 Podľa veku: široké vekové skupiny Podľa dĺžky trvania: krátkodobá, strednodobá, dlhodobá	t + 30	Členenie podľa dĺžky trvania nezamestnanosti
Dodatočné ukazovatele podzamestnanosti a rezerva pracovných síl (štvrtročná periodicita)	Podzamestnanosť podľa hlavných odvetví Rezerva pracovných síl podľa veku a pohlavia ¹⁾	t + 60	Agregátne údaje o podzamestnanosti v dôsledku skrátenej pracovnej doby
Dodatočné ukazovatele zmeny nezamestnanosti a zamestnanosti (mesačná/štvrtročná periodicita)	Noví nezamestnaní, noví zamestnaní (zmluva na dobu určitú, krátkodobá zmluva, čiastočný úväzok, plný úväzok) ²⁾	t + 45	Agregátne údaje o nových nezamestnaných a nových zamestnaných
Počet odpracovaných hodín (mesačná/štvrtročná periodicita)	Národné účty (štvrtročná periodicita): A6	t + 60	Dostupnosť agregátnych údajov za eurozónu
	Krátkodobá štatistika (mesačná periodicita): oddiely NACE Rev. 1	t + 45	
Voľné pracovné miesta (štvrtročná periodicita)	Podľa odvetvia: aspoň A6	t + 45	Lepšie pokrytie a porovnateľnosť agregátnych údajov za eurozónu
1) A pozemné staviteľstvo a stavebné inžinierstvo.			
2) Členenie/detailné údaje sa nevyžadujú v prípade údajov s vyššou periodicitou.			

VYSVETLENIE:

Tabuľka obsahuje súbor najčastejšie používaných makroekonomických štatistík týkajúcich sa cien a nákladov, reálnej ekonomiky, nefinančných účtov vlády a trhu práce. Tabuľka neuvádza ďalšie súvisiace štatistiky, ktoré sa používajú na zvláštne účely, napr. výskum.

Príloha 2: Všeobecná hospodárska štatistika za krajiny rokujúce o prístupí vyžadovaná ECB

Ukazovateľ a periodičita	Miera podrobnosti	Včasnosť (prvé výsledky) ¹⁾ (referenčné obdobie + „x“ dní)
Index spotrebiteľských cien (HICP) (mesačná periodičita)	Jednomiestna úroveň COICOP, plus dodatočné homogénne agregácie	t + 35
Národné účty za hospodárstvo (štvrtročná/ročná periodičita)	Hlavné agregátne údaje za hospodárstvo (ESA 95 – tabuľka 1)	t + 90 (štvrtročná periodičita) t + 360 (ročná periodičita)
Zamestnanosť a nezamestnanosť (štvrtročná periodičita)	Celkom a podľa hlavných skupín	t + 90 (výberové zisťovanie pracovných síl), t + 90 (národné účty)
Priemyselná výroba a ceny výrobcov (mesačná periodičita)	Celkom a podľa hlavných priemyselných zoskupení	t + 50-60
Zahraničný obchod (mesačná periodičita) ²⁾	Celkom, obchod s EÚ, s eurozónou, s ostatnými krajinami	t + 56
Prieskumy názorov v podnikovej a spotrebiteľskej sfére (mesačná/štvrtročná periodičita)	Ukazovatele dôvery a hlavné komponenty	t + 15
Vládne príjmy a výdavky (ročná periodičita)	Hlavné kategórie	t + 120

1) Uvedené hodnoty včasnosti zodpovedajú požiadavkám stanoveným v existujúcich nariadeniach EÚ (s výnimkou prieskumov názorov).

2) Podrobné údaje o zahraničnom obchode za krajiny rokujúce o prístupí možno tiež odvodiť z príslušných štatistík za eurozónu ako ohlasujúcu krajinu.

